

Pradžia>Pinigai ir piniginiai reikalavimai>Turto apsaugos priemonės teikiant reikalavimus ES šalyse

Turto apsaugos priemonės teikiant reikalavimus ES šalyse

Austrija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Apsaugos priemonių pavyzdžiai yra laikinosios ir prevencinės priemonės. Austrijos teisėje numatytos šios apsaugos priemonės:

įrodymų apsaugos priemonės;
priverstinio užstato pardavimo priemonės;
laikinieji draudimai.

Visoms šioms apsaugos priemonėms būdinga tai, kad proceso šalys savo reikalavimų neprivalo pagrįsti; joms tereikia pateikti savo reikalavimų *prima facie* įrodymus (t. y. juos įtikinamai išdėstyti).

Svarbiausia iš šių priemonių – laikinieji draudimai, todėl toliau pateikiamos pastabos tik apie juos.

Laikinieji draudimai yra nurodymo formos teismo nutartys, kuriomis užtikrinama, kad ateityje būtų galima įvykdyti teismo sprendimą, tam tikrą laikotarpį reguliuojamos esamos aplinkybės arba laikinai patenkinamas reikalavimas.

Laikinieji draudimai toliau skirstomi į draudimus, kuriais:

užtikrinamas reikalavimas sumokėti pinigus;
užtikrinamas reikalavimas atlikti tam tikrą veiksmą;
apsaugoma kokia nors teisė arba teisinis santykis.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

2.1 Procedūra

Laikinieji draudimai nustatomi tik pateikus prašymą. Proceso šalys yra ieškovas ir atsakovas. Jurisdikciją nustatyti laikinuosius draudimus turi šie teismai:

kai teismo procesas jau vyksta – tos pačios instancijos teismas, kuriame vyksta teisminis nagrinėjimas;

per vykdymo užtikrinimo teismo procesą – vykdymą užtikrinantis teismas;

prieš nagrinėjant pagrindinį ieškinį ginčo tvarka tarp teismo nagrinėjimo ir vykdymo užtikrinimo teismo proceso – apylinkės teismas (vok.

Bezirksgericht), kurio apylinkės bendrajai jurisdikcijai priklauso atsakovas;

kitais atvejais – teismas, kurio jurisdikcijai priklauso draudimo objektas arba yra priskirta skolininko trečiojo asmens nuolatinė arba laikinoji gyvenamoji vieta, arba apylinkės teismas, kuriame įvyksta pirmasis vykdymo užtikrinimo posėdis.

Kadangi procesas vyksta pagal vykdymo užtikrinimo teisės nuostatas, pirmąją instanciją teisinis atstovavimas neprivalomas.

Faktiniai vykdymo užtikrinimo veiksmai (pvz., teismo skirtas konfiskavimas) atliekami *ex officio* (juos atlieka vykdymo užtikrinimo pareigūnas). Laikinojo draudimo išlaidas (jos priklauso nuo užtikrintino reikalavimo vertės) paprastai iš pradžių padengia ieškovas. Ieškovas gali reikalauti atlyginti išlaidas tik tuo atveju, jeigu laimi pagrindinį teismo procesą, dėl kurio teikiamas prašymas dėl išlaidų atlyginimo. Tačiau jeigu nutarties dėl laikinojo draudimo priėmimo etapu laimi atsakovas, jis iš karto įgyja teisę į tai, kad išlaidos būtų atlygintos.

2.2 Pagrindinės sąlygos

Tam, kad būtų nustatytas laikinasis draudimas, nukentėjusioji šalis turi pateikti prašymą ir jame išdėstyti piniginį reikalavimą arba nepiniginį reikalavimą atlikti kokius nors kitus veiksmus ir pateikti šių reikalavimų arba teisės ar teisinio santykio, dėl kurių kilo ginčas, *prima facie* įrodymus bei įrodymus, kad esama rizikos.

Tam, kad būtų nustatytas laikinasis draudimas piniginiam reikalavimui užtikrinti, ieškovas turi pateikti subjektyviosios rizikos *prima facie* įrodymus, t. y. *prima facie* įrodymus, kad, nenustačius laikinojo draudimo, atsakovas imsis priemonių piniginio reikalavimo sumos išieškojimui sutrukdyti arba apsunkinti.

Visų kitų rūšių laikinojo draudimo atvejais reikia pateikti tik objektyviosios rizikos *prima facie* įrodymus, t. y. įrodyti, kad, nenustačius laikinojo draudimo, teismams būtų sunkiau arba gerokai sudėtingiau užtikrinti reikalavimo vykdymą ir išieškoti jo sumą, ypač pasikeitus laikinojo draudimo subjekto padėčiai.

Tam, kad būtų nustatyti laikinieji draudimai piniginiams reikalavimams užtikrinti ir kitų rūšių laikinieji draudimai, kaip *prima facie* rizikos įrodymus užtenka pateikti įrodymus, kad reikalavimo vykdymas turės būti užtikrinamas šalyse, kuriose toks vykdymo užtikrinamas nėra garantuojamas nei Sąjungos teise, nei tarptautinėmis sutartimis.

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Visos priemonės piniginiam reikalavimui užtikrinti išvardytos Vykdymo užtikrinimo kodekse (vok. *Exekutionsordnung*). Tai:

priemonės, kuriomis konfiskuojamas ir administruojamas kilnojamasis turtas;
nurodymas, kuriuo uždraudžiama disponuoti kilnojamuoju fiziniu turtu arba jį įkeisti;
nurodymas, kuriuo nustatomas draudimas dėl trečiojo asmens;
atsakovo turto administravimo priemonės;

nurodymas, kuriuo uždraudžiama disponuoti nuosavybe arba žemės registre įregistruotomis teisėmis arba jas apsunkinti.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Šių priemonių poveikis skiriasi, priklausomai nuo pateikto įkaito. Jeigu kilnojamasis fizinis turtas konfiskuojamas arba administruojamas, atsakovas nebegali jam turėti tiesioginės asmeninės įtakos. Iš esmės net teisėtas disponavimas konfiskuotu ir administruojamu turtu yra niekinis. Teisės aktuose teismams suteikta didelė veiksmų laisvė duoti „reikalingus ar naudingus“ nurodymus, kol prekės yra sulaikytos ir administruojamos, kad būtų užkirstas kelias jų pokyčiams, dėl kurių sumažėtų jų vertė arba iš jų gautinos pajamos. Vienas iš tokių nurodymų, pavyzdžiui, gali būti nurodymas parduoti konfiskuotas gendančias prekes.

Be to koks disponavimas, kuriuo pažeidžiamas draudimas disponuoti kilnojamuoju materialiuoju turtu arba jį įkeisti, yra niekinis.

Pagal teismo nurodymus, kuriais nustatomi draudimai dėl trečiųjų šalių, atsakovui draudžiama disponuoti reikalavimais tretiesiems asmenims arba išieškoti sumas pagal juos. Kartu tretiesiems asmenims nurodoma iki tolesnio teismo pranešimo nemokėti atsakovui jokių skolų ir neperduoti jam pristatytinų daiktų, taip pat nesiimti jokių kitų veiksmų, kuriais gali būti sutrikdytas arba reikšmingai apsunkintas vykdymo užtikrinimas, susijęs su reikalavimu arba perduotinais ar pristatytinais daiktais. Kitaip tariant, skolininkams tretiesiems asmenims galima tik uždrausti įvykdyti prievolę arba pabloginti jos vykdymo sąlygas; jiems

negalima uždrausti atlikti mokėjimo ieškoviui arba pasinaudoti kokia nors teise. Nurodymo nesilaikantys tretieji asmenys privalo atlyginti žalą. Ar disponavimas pažeidžiant draudimą yra niekinis, teisės aktuose konkrečiai nenumatyta, o teisininkų nuomonės šiuo klausimu Austrijoje skiriasi.

Teismo paskirtas, taigi ir prižiūrimas administratorius administruoja atsakovo nekilnojamojo turtą.

Žemės registre padaromas įrašas, kad skolininkui draudžiama disponuoti žemės registre įregistruota savo nuosavybe ar teisėmis arba šių nuosavybę ar teises apskundinti. Kai padaromas tas įrašas, savanoriškas atsakovo disponavimas nuosavybe ar teisėmis ir atitinkami įrašai žemės registre galimi, tačiau ieškoviui jie turi tik ribotą poveikį. Trečiasis asmuo atgauna visas galimybes naudotis savo teisėmis, įskaitant teises ieškovo atžvilgiu, o draudimas gali būti panaikintas tik tuo atveju, jeigu teismas galutiniu sprendimu atmeta ieškovo reikalavimą arba laikinasis draudimas atšaukiamas kitu pagrindu.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Laikinas draudimas galioja tik nurodytą laikotarpį, tačiau ieškovo prašymu jis gali būti pratęstas. Jeigu laikinasis draudimas nustatomas atskirai nuo bylos nagrinėjimo iš esmės, teismas turi nustatyti protingą laikotarpį, per kurį užtikrintas reikalavimas turi būti pagrįstas ir turi būti pareikštas ieškinyje arba pateiktas prašymas užtikrinti vykdymą. Draudimo vykdymo užtikrinimas gali būti sustabdytas, o jau įvykdyti draudimai gali būti atšaukti, jeigu atsakovas sumoka kompensaciją.

Laikinieji draudimai turi būti atšaukti gavus prašymą arba *ex officio*, jeigu:

pasibaigė reikalavimo pagrindimo terminas;

laikinojo draudimo vykdymas buvo užtikrintas didesne apimtimi, negu buvo reikalinga ieškoviui apsaugoti;

neliko sąlygų, dėl kurių buvo nustatytas draudimas;

atsakovas sumokėjo kompensaciją arba pateikė užstatą;

nebetaikomas draudimo pagrindas.

4 Ar yra galimybė priemonę apskųsti?

Pagal laikinojo draudimo nustatymo procedūrą galima pateikti dviejų tipų apeliacinius skundus (nė vienu iš šių atvejų teismo procesas nėra pratęsimas): galima prieštarauti pačiam laikinajam draudimui – jeigu atsakovas arba skolininkas trečiasis asmuo prieš tai nebuvo išklausyti, jie gali per 14 dienų pareikšti prieštaravimą. Siekiant užtikrinti sąžiningą nagrinėjimą, gali būti pateikti nauji įrodymai. Pirmosios instancijos teismas dėl tokių prieštaravimų priima nurodymo formos nutartis, o apeliacinio skundo nagrinėjimas nėra atviras visuomenei;

taip pat galima pateikti apeliacinį skundą (vok. *Rekurs*) dėl nurodymo, priimto per laikinojo draudimo nustatymo procesą. Terminas tokiam apeliaciniams skundui pateikti yra 14 dienų. Apeliacinis procesas vyksta tik pagal rašytinę procedūrą ir naujų įrodymų per ją teikti negalima. Patvirtintą nurodymą, kuriuo nustatomas laikinasis draudimas, taip pat galima apskųsti kasacine tvarka, tačiau jeigu prašymas nustatyti draudimą buvo atmetas, to nurodymo apskųsti negalima.

Specialiosios taisyklės:

Teisės aktuose išdėstytos nuostatos dėl:

(išsituokusio) sutuoktinio laikino apgyvendinimo;

sutuoktinių turto ir santaupų laikino reguliavimo, naudojimo ar apsaugos;

vaiko laikino apgyvendinimo;

laikinių draudimų, kuriais siekiama užkirsti kelią smurtui šeimoje;

laikinių draudimų, kuriais siekiama užkirsti kelią smurtui apskritai;

laikinių draudimų, kuriais užtikrinama, kad nebūtų pažeidžiamas privatumas;

priemonių, kuriomis patenkinamas vieno sutuoktinio skubus poreikis rasti gyvenamąją vietą;

laikinosios nuomos.

Iš šių specialiųjų taisyklių ypač svarbūs laikinieji draudimai, kuriais siekiama užkirsti kelią smurtui. Austrijoje veikia labai paprasta, bet veiksminga apsaugos nuo smurto sistema, leidžianti išskeldinti smurtaujančią gyventoją iš namų ir uždrausti jam sugrįžti. Jeigu dėl asmens smurtinio elgesio yra mažai tikėtina, kad kitas asmuo pageidautų su juo susitikti, tam asmeniui taip pat gali būti uždrausta lankytis tam tikrose vietose arba bandyti užmegzti ryšį. Svarbiausia tai, kad šioje sistemoje numatytas glaudus policijos, teismų, vietos pagalbos dėl smurto šeimoje centro ir, jeigu įtraukiami nepilnamečiai, vaikų ir jaunimo gerovės tarnybų bendradarbiavimas siekiant užkirsti kelią smurtui šeimoje. Tam tikrais atvejais numatytas pagalbos nukentėjusiems asmenims organizacijos atstovo dalyvavimas.

Teisėtvarkos pajėgos pagal policijos įstatymus turi įgaliojimus duoti nurodymus dėl asmenų, kėlusių pavojų kito asmens gyvybei, sveikatai ar laisvei, išskeldinimo arba veiksmų apribojimo laikotarpiui iki dviejų savaitių. Jeigu prašymas nustatyti laikinąjį draudimą pateikiamas teismui, nurodymas nustatomas ne ilgesniam kaip keturių savaitių laikotarpiui. Policija taip pat turi informuoti vietos pagalbos dėl smurto šeimoje centrą, kad jis galėtų suteikti pagalbą nukentėjusiems.

Jeigu dėl vieno asmens fizinio smurtavimo, fizinio smurto grėsmės arba bet kokio elgesio, kuris daro didelę žalą kito asmens psichiką sveikatai, kitam asmeniui tampa neįmanoma toliau gyventi kartu, gavęs to kito asmens prašymą, teismas privalo:

nurodyti pirmajam asmeniui išsikelti iš gyvenamosios vietos ir artimos aplinkos ir

negrįžti į namus ar artimą aplinką, kol namai naudojami tam, kad būtų patenkintas skubus prašymą pateikusio asmens gyvenamosios vietos poreikis.

Teismas taip pat gali uždrausti išskeldintam asmeniui lankytis nurodytose vietose (pvz., gatvėje, kurioje yra namai, arba vaiko mokykloje), nurodyti jam nebandyti susitikti su ieškovu ir nebandyti užmegzti su juo ryšio, jeigu tai neprieštarauja paties atsakovo svarbiems interesams.

Nustatyti laikinieji draudimai, susiję su pagrindiniu teismo procesu, pavyzdžiui, teismo procesu dėl santuokos nutraukimo, santuokos pripažinimo negaliojančia, turto padalijimo ar namų naudojimo teisių išaiškinimo, taikomi, kol pagrindiniame teismo procese bus priimtas galutinis sprendimas. Laikinieji draudimai gali būti nustatomi neatsižvelgiant į tai, ar proceso šalys dar gyvena kartu, ir neatsižvelgiant į pagrindinio teismo proceso eigą. Tačiau jeigu pagrindinis teismo procesas nevyksta, draudimą galima nustatyti ne ilgiau kaip šešių mėnesių laikotarpiui.

Jeigu įvykdomos tam reikalingos sąlygos, laikinojo draudimo vykdymas turi būti užtikrinamas iš karto *ex officio* arba pagal prašymą. Vykdymo užtikrinimo institucija (antstolis) turi išskeldinti atsakovą iš namų, iš jo paimti visus namų raktus ir deponuoti juos teisme. Užtikrinant laikinojo draudimo, kuriuo siekiama užkirsti kelią smurtui, vykdymą, teismas gali nurodyti teisėtvarkos pajėgoms pasitelkti teisėsaugos pareigūnus. Praktikoje taip nutinka dažnai, t. y. laikinių draudimų, kuriais siekiama užkirsti kelią smurtui, vykdymą paprastai užtikrina policija, ne antstolis.

Paskutinis naujinimas: 29/10/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktingos įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.